

**ПЛАН И ПРОГРАМ НАСТАВЕ И УЧЕЊА
ЗА ОСНОВНО МУЗИЧКО ОБРАЗОВАЊЕ И ВАСПИТАЊЕ**

ПЛАН НАСТАВЕ И УЧЕЊА ЗА ОСНОВНО МУЗИЧКО ОБРАЗОВАЊЕ И

ВАСПИТАЊЕ НАСТАВНИ ОДСЕЦИ

А. ОБАВЕЗНИ

Одсек за класичну музику
Одсек за српско традиционално певање и свирање

Б. ИЗБОРНИ

Одсек за рану музику*
Одсек за цез музику*

А. ОБАВЕЗНИ ОДСЕЦИ

ОДСЕК ЗА КЛАСИЧНУ МУЗИКУ – ШЕСТОГОДИШЊЕ ОБРАЗОВАЊЕ И ВАСПИТАЊЕ

НАЗИВ ПРЕДМЕТА	Први циклус						Други циклус					
	I разред		II разред		III разред		IV разред		V разред		VI разред	
	Фонд часова											
	нед	год	нед	год	нед	год	нед	год	нед	год	нед	год
Инструмент	2	70	2	70	2	70	2	70	2	70	2	66
Солфеђо	2	70	2	70	2	70	2	70	2	70	2	66
Теорија музике	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	33
Оркестар, хор, камерна музика	-	-	-	-	-	-	2	70	2	70	2	66
СВЕГА	4	140	4	140	4	140	6	120	6	120	7	231

ОДСЕК ЗА КЛАСИЧНУ МУЗИКУ – ЧЕТВОРОГОДИШЊЕ ОБРАЗОВАЊЕ И ВАСПИТАЊЕ

НАЗИВ ПРЕДМЕТА	Први циклус				Други циклус			
	I разред		II разред		III разред		IV разред	
	Фонд часова							
	нед	год	нед	год	нед	год	нед	год
Инструмент	2	70	2	70	2	70	2	66
Солфеђо	2	70	2	70	2	70	2	66
Теорија музике	-	-	-	-	-	-	1	33
Оркестар, хор, камерна музика	-	-	-	-	2	70	2	66
СВЕГА	4	140	4	140	6	210	7	231

НАЗИВ ПРЕДМЕТА	Први циклус				Други циклус			
	I разред		II разред		III разред		IV разред	
	Фонд часова							
	нед	год	нед	год	нед	год	нед	Год
Соло певање	2	70	2	70	2	70	2	66
Солфеђо	2	70	2	70	2	70	2	66
Теорија музике	-	-	-	-	-	-	1	33
Упоредни клавир	1	35	1	35	1	35	1	33
СВЕГА	5	175	5	175	5	175	6	198

ОДСЕК ЗА СРПСКО ТРАДИЦИОНАЛНО ПЕВАЊЕ И СВИРАЊЕ – ЧЕТВОРОГОДИШЊЕ ОБРАЗОВАЊЕ И

ВАСПИТАЊЕ СРПСКО ТРАДИЦИОНАЛНО ПЕВАЊЕ

НАЗИВ ПРЕДМЕТА	Први циклус				Други циклус			
	I разред		II разред		III разред		IV разред	
	Фонд часова							
	нед	год	нед	год	нед	год	нед	Год
Инструмент	1	35	1	35	1	35	1	33
Групно певање	1	35	1	35	1	35	1	33
Солфеђо	2	70	2	70	2	70	2	66
Теорија музике	-	-	-	-	-	-	1	33
Упоредни клавир	1	35	1	35	1	35	1	33
СВЕГА	5	175	5	175	5	175	6	198

Настава инструмената и певања на Одсеку за рану музику и Одсеку за цез музику организована је тако да ученици који се одреде за те одсеке имају по два часа наставе обавезног инструмента на Одсеку за класичну музику и још један час инструмента за који се одреде на Одсеку за рану музику и Одсеку за цез музику

СРПСКО ТРАДИЦИОНАЛНО СВИРАЊЕ

НАЗИВ ПРЕДМЕТА	Први циклус				Други циклус			
	I разред		II разред		III разред		IV разред	
	Фонд часова							
	нед	год	нед	год	нед	год	нед	год
Инструмент	2	70	2	70	2	70	2	66
Групно свирање	-	-	-	-	1	35	1	33
Солфеђо	2	70	2	70	2	70	2	66
Теорија музике	-	-	-	-	-	-	1	33
СВЕГА	4	140	4	140	5	175	6	198

ОРГАНИЗАЦИЈА НАСТАВЕ И

УЧЕЊА А. ОБАВЕЗНИ ОДСЕЦИ

ОДСЕК ЗА КЛАСИЧНУ МУЗИКУ

оквиру шестогодишњег основног музичког образовања и васпитања изучавају се следећи инструменти: виолина, виола, виолончело, гитара, тамбура Е--прим, тамбура А--бас прим, мандоли-на, харфа (педална и непедална), клавир, хармоника, флаута, обоа, кларинет, саксофон, фагот, хорна, труба, тромбон и удараљке.

оквиру четворогодишњег основног музичког образовања и васпитања изучавају се: оргуље, соло певање, контрабас и туба.

Поред наставе инструмента, односно певања, на Одсеку за класичну музику изучавају се: солфеђо, теорија музике, оркестар, хор, камерна музика и упоредни клавир.

ОДСЕК ЗА СРПСКО ТРАДИЦИОНАЛНО ПЕВАЊЕ И СВИРАЊЕ

Српско традиционално свирање на народним инструментима српско традиционално певање изучава се у оквиру четворогодишњег основног музичког образовања и васпитања.

Изучавају се жичани (гусле, различите врсте тамбура...) и дувачки инструменти (фрула, двојнице, окарина, шупељка, дудук, кавал, дипле, гајде...).

Б. ИЗБОРНИ ОДСЕЦИ

Ученици изборних одсека имају по два часа наставе обавезног инструмента на Одсеку за класичну музику и још један час инструмента за који се одреде на Одсеку за рану музику и Одсеку за цез музику.

ОДСЕК ЗА РАНУ МУЗИКУ

На Одсеку за рану музику изучавају се следећи инструменти: виола и ренесансна виолина, виола да гамба, лаута, историјска харфа, чембало, оргуље, блок флаута, траверзо флаута, шалмај, крумхорн, корнамуза, дулцијан, цинк, корнет, сегбат и ренесансно певање.

На овај одсек уписују се ученици који то желе а похађају Одсек за класичну музику. Ученици Одсека за класичну музику уписују се у последњој години учења класичног инструмента и то за: блок флауту/траверзо флауту, рано певање, шалмај, крумхорн, кор-намузу, дулцијан, цинк, корнет и сегбат а за све остале инструмен-те у последње две године школовања.

Прва година учења инструмента/певања на Одсеку за Рану музику представља проширивање музичког образовања. Како ученици који уче неки од инструмената већ похађају или су завршили класични одсек, час прве године учења свих инструмената и певања на Одсеку за рану музику траје 45 минута а оцењивање је бројчано.

ОДСЕК ЗА ЦЕЗ МУЗИКУ

На Одсеку за цез музику изучавају се следећи инструменти: контрабас, бас гитара, гитара, клавир, саксофон, труба, тромбон, бубњеви и цез певање.

На овај одсек уписују се ученици који то желе а већ похађају Одсек за класичну музику и то следеће инструменте:

- контрабас – ученици III и IV разреда контрабаса;
- бас гитара – ученици III и IV разреда контрабаса;
- гитара – ученици V и VI разреда гитаре;
- клавир – ученици V и VI разреда клавира;
- саксофон – ученици V и VI разреда саксофона, флауте, обоа, кларинета или фагота;
- труба – ученици V и VI разреда трубе; тромбон – ученици V и VI разреда тромбона; бубњеви – ученици V и VI разреда удараљки;

– цез певање – ученици IV разреда соло певања, као и ученици завршног- разреда четворогодишњег или шестогодишњег основног музичког образовања и васпитања свих инструмената.

Прва година учења инструмента/певања на Одсеку за Цез музику представља проширивање музичког образовања. Како ученици који уче неки од инструмената већ похађају или су завршили класични одсек, час прве године учења свих инструмената и пе-вања на Одсеку за рану музику траје 45 минута а оцењивање је бројчано.

ИСПИТИ

основној музичкој школи полагају се следећи испити:

- пријемни;
- годишњи;
- разредни;
- поправни;
- завршни;
- испит за ниво знања првог циклуса и
- испит за ниво знања основне музичке школе.

Пријемни испит полагаје се пре уписа у I разред, по правилу јунском или августовском року. На пријемном испиту проверава се слух, ритам и музичка меморија. Ученици који су похађали програм припремног разреда, полагају пријемни испит.

Годишњи испит, односно завршни испит (за ученике завршних разреда) из главног предмета полагају ученици III, IV, V и VI разреда шестогодишњег – II, III и IV разреда четворогодишњег основног музичког образовања и васпитања.

Годишњи испит, односно завршни испит (за ученике завршних разреда) из солфеђа полагају ученици III и VI разреда шестогодишњег и II и IV разреда четворогодишњег основног музичког образовања и васпитања.

Завршни испит из теорије музике полагају ученици VI разреда шестогодишњег и IV разреда четворогодишњег основног музичког образовања и васпитања.

Годишњи испит, односно завршни испит (за ученике завршних разреда) из упоредног клавира, полагају ученици II и IV разреда Соло певања.

Ученици који на годишњем испиту основног музичког образовања и васпитања добију негативну оцену из главног предмета понављају разред. Ученици који на годишњем испиту добију негативну оцену из неког од осталих предмета полагају поправни испит августовском року.

Ученици разреда у којима нема годишњег испита оцењују се годишњом оценом. Ванредни ученици полагају годишњи испит из свих предмета, у свим разредама.

Ученици који убрзано напредују полажу годишњи испит у три испитна рока, у јануарском, јунском и септембарском испитном року.

Разредни испит полажу ученици који, у току школске године, нису похајали више од трећине укупног броја часова, а утврди се да нису савладали садржај наставног програма за тај разред. Ученици такође полажу разредни испит из предмета из којег није одржано више од трећине часова утврђених наставним планом. Ученици који добију негативну оцену на разредном испиту полажу поправни испит у августовском року, а ученици завршног разреда у јунском и августовском року.

Поправни испит полажу ученици са недовољном оценом из предмета из којег се не полаже годишњи испит и ученици са недовољном оценом на годишњем испиту из солфеђа, теорије музике и упоредног клавира.

Ученици са недовољном оценом на годишњем испиту из главног предмета не могу да полажу поправни испит. Ученик који има до две недовољне закључене оцене полаже поправни испит у августовском року, а ученик завршног разреда у јунском и августовском року.

СМОТРЕ

Смотре се организују у циљу провере знања и напредовања ученика у току и на крају школске године према наставном плану и програму одговарајућег одсека и предмета и остварују се на основу школског програма.

Смотре и обавезни јавни наступи не подлежу конвенционалном, нумеричком начину оцењивања. Њихова сврха је да омогуће јавни увид у процес учениковог развоја и напретка, као и да буду неопходан полигон за ученичко рано стицање извођачког искуства.

Школама се оставља могућност да у оквиру својих школских програма, пропишу неки други вид оцењивања (усмени или писмени коментар наставника или групе наставника, чланова одговарајуће комисије).

ОРГАНИЗАЦИЈА НАСТАВЕ

Настава главног предмета – инструмента, односно певања

– Током шестогодишњег (у I, II и III разреду) и четворогодишњег (у I и II разреду) основног музичког образовања и васпитања, час траје 30 минута, а у свим осталим разредима 45 минута. Настава главног предмета и упоредног клавира је индивидуална у свим разредима.

– Час упоредног клавира за соло певање и српско традиционално певање траје 45 минута.

Настава солфеђа и теорије музике

– Часови солфеђа и теорије музике трају по 45 минута.

3) Настава оркестра, хора и камерне музике

– Настава оркестра је обавезна за ученике IV, V и VI разреда виолине, виоле, виолончела, тамбуре, мандолине, хармонике, флауте, обое, кларинета, саксофона, фагота, хорне, трубе, тромбона, удараљки као и за ученике III и IV разреда контрабаса и тубе. Поред стандардних оркестарских састава Школа може да формира и оркестре нестандартних састава у зависности од заступљености инструмената по врсти и годинама учења.

– Ученици инструмента који не свирају у оркестру обавезни су да похађају наставу хора.

– Настава камерне музике организује се за ученике IV, V и VI разреда шестогодишњег, као и за ученике III и IV разреда четворогодишњег основног музичког образовања и васпитања у случају када школа није у могућности да формира велике ансамбле – хор и оркестар и у оквиру додатне наставе.

– Часови оркестра, хора и камерне музике трају по 45 минута. За потребе јавне и културне делатности могуће је повећати фонд часова из ових предмета.

КЛАВИРСКА САРАДЊА – КОРЕПЕТИЦИЈА

Часови корепетиције у првом циклусу за гудачке, дувачке и ударачке инструменте трају 15 минута недељно по ученику.

Часови корепетиције за гудачке, дувачке и ударачке инструменте у другом циклусу трају 30 минута недељно по ученику.

Ученици првог циклуса соло певања наставу корепетиције имају 30 минута недељно по ученику, а другог циклуса 45 минута недељно по ученику.

Наставник корепетитор држи ученику наставу у присуству његовог наставника главног предмета и самостално као припрему за јавни наступ.

КУЛТУРНА И ЈАВНА ДЕЛАТНОСТ

Културна и јавна делатност основне музичке школе најуже је повезана са њеном образовно-васпитном улогом и чине је:

- организовање школских и ваншколских ученичких јавних наступа и концерата (солисти, ансамбли, оркестри и хорови);
- организовање концерата гостујућих музичких уметника;
- активности везане за организовање учешћа ученика на домаћим и међународним музичким такмичењима (за солисте, камерне ансамбле, оркестре и хорове); смотрема, фестивалима и сличним манифестацијама, као и за самостално организовање оваквих манифестација;
- организовање разних врста прослава, меморијала, размена, гостовања и сличних манифестација;
- организовање мајсторских курсева истакнутих музичких педагога и извођача;
- организовање студијских путовања;
- организовање медијских промоција разне врсте;
- успостављање разних облика сарадње са домаћим и иностранним образовним и културним институцијама.

ПРОГРАМ НАСТАВЕ И УЧЕЊА ЗА ОСНОВНО МУЗИЧКО ОБРАЗОВАЊЕ И ВАСПИТАЊЕ

ЦИЉЕВИ ОСНОВНОГ МУЗИЧКОГ ОБРАЗОВАЊА И ВАСПИТАЊА:

Развијање музичких- способности – слуха, осећаја за ритам, музичке меморије и музичке фантазије;

Упознавање ученика са грађом, акустичким својствима и изражајним могућностима одабраног инструмента/гласа;

Овладавање основном техником свирања, односно вокалном техником на одабраном инструменту/гласу;

Развијање вештине коришћења различитих елемената музичке изражајности (темпа, ритма, метра, динамике, агогике, артикулације) у стилском и емоционалном обликовању композиција;

Стицање искуства јавног наступања – самосталног и у ансамблу.

Развијање стваралачких способности, критичког мишљења мотивације за учење, способности за тимски рад, способности самовредновања, самоиницијативе и изражавања свог мишљења;

Развијање осећања солидарности, разумевања и конструктивне сарадње са другима и неговање другарства и пријатељства;

Развијање личног и националног идентитета кроз очување музичке традиције и културе српског народа и националних мањина, развијање интеркултуралности, поштовање и очување националне и светске културне баштине;

Оспособљавање за самостално учење и вежбање.

Усвајање правила понашања при слушању и извођењу музике.

ПРОГРАМИ ОРИЈЕНТИСАНИ НА ИСХОДЕ И ПРОЦЕС УЧЕЊА

Структура програма свих наставних предмета је конципирана на исти начин. На почетку се налази циљ наставе и учења предмета на ниво основног образовања и васпитања. У табели која следи,

првој колони, дефинисани су предметни исходи за крај разреда, другој колони дате су области и/или теме, а у трећој се налазе предметни садржаји. Иза табеле налазе се препоруке за остваривање наставе и учења конкретног предмета под насловом *Упутство за дидактичко-методичко остваривање програма.*

На путу остваривања циља и исхода кључна је улога наставника који добија значајан простор за слободу избора и повезивање садржаја, метода наставе и учења и активности ученика. Оријентација на процес учења и исходе брига је не само о резултатима, већ и начину на који се учи, односно како се гради и повезује знање у смислене целине, како се развија мрежа појмова и повезује знање са практичном применом.

Наставни програми су наставницима полазна основа и педагошко полазиште за развијање образовно-васпитне праксе: за планирање годишњих и оперативних планова, непосредну припрему за рад као и оквир за преиспитивање праксе развијања планова, остваривања и вредновања наставе и учења кроз сопствена промишљања и разговор са колегама.

Препоруке за планирање образовно-васпитне праксе и праћење напредовања и оцењивање постигнућа ученика

Образовно-васпитна пракса је сложена, променљива и не

може се до краја и детаљно унапред предвидети. Она се одвија кроз динамичну спрегу међусобних односа и различитих активности у социјалном и физичком окружењу. Зато, уместо израза реализовати програм, боље је рећи да се на основу датог програма планира и остварује настава и учење које одговара конкретним по-требама ученика.

Праћење напредовања и оцењивање постигнућа ученика је формативно и сумативно и реализује се у складу са *Правилником оцењивању ученика у основном образовању и васпитању*. Потребно је да наставник континуирано и на примерен начин указује ученику на квалитет његовог постигнућа тако што ће повратна информација бити прилагођена, довољно јасна и информативна како би имала улогу подстицајне повратне информације. Свака активност је добра прилика за процену напредовања и давање повратне информације, а ученике треба оспособљавати и охрабривати да процењују сопствени напредак у остваривању исхода предмета, као и напредак других ученика.

IV. ПРАЋЕЊЕ И ВРЕДНОВАЊЕ НАСТАВЕ И УЧЕЊА

На часовима инструмента најбитније је развијање музичких способности и изграђивање вештина, па функционални задаци имају приоритет. Смер наставе је такав да се увек креће од звука ка теоријском тумачењу. Из тих разлога, нарочито у првом циклусу не инсистира се на дефиницијама већ на препознавању, извођењу и идентификовању музичких садржаја. Критеријум у оцењивању је уложен труд ученика и његово лично напредовање у складу са личним и музичким могућностима. У оквиру свих музичких активности потребно је обезбедити пријатну атмосферу, а код ученика потенцирати осећање сигурности и подршке. Потребно је отклонити све разлоге за могуће страхове, несигурност и трему који су проузроковани превеликим и нереалним очекивањима професора или родитеља. Учешће ученика на јавним наступима, такмичењима, фестивалима и резултати годишњих испита и смотри употпуњују слику о постигнућима наставе и учења.

Назив предмета	ТАМБУРА Е – ПРИМ
Циљ	Циљ учења предмета Тамбура Е – прим је да код ученика развије интересовање и љубав према инструменту и музици кроз индивидуално музичко искуство којим се подстиче развијање моторичке флексибилности и осетљивости, креативности, естетског сензибилитета, као и оспособљавање и мотивисање ученика за самосталан јавни наступ и наставак уметничког школовања
Разред	Први
Годишњи фонд часова	70 часова

ИСХОДИ	ОБЛАСТ/ТЕМА	САДРЖАЈИ
<p>По завршеној теми/области ученик ће бити у стању да:</p> <ul style="list-style-type: none"> – опише својим речима карактеристике тамбуре и начин добијања тона; – правилно седи и држи инструмент и трзалицу; – правилно истрзава и изводи потезе на доле неизменично и тремоло; – самостално поставља прсте леве руке на хватник у затвореном ставу; – изражајно пева а потом самостално или уз пратњу наставника свира кратке и лаке песмице по слуху; – изводи правилно техничке вежбе уз помоћ наставника; – примени основне елементе нотне писмености у свирању и читању нотног текста; – препозна основне ознаке за темпо, динамику, понављање – примени различита музичка изражајна средства у зависности од карактера музичког примера уз помоћ наставника; 	<p>ИЗВОЂЕЊЕ МУЗИКЕ</p>	<p>Карактеристике инструмента: начин добијања тона и поставка леве и десне руке Основи технике свирања на тамбури: Техника десне руке: – држање трзалица; – истрзавање на доле неизменично и тремоло; прва и друга позиција Техника леве руке – дијагонска поставка прстију Основне ритмичке вредности (цела нота, половина, четвртина, осмина, шеснаестина и одговарајуће паузе) Основне динамичке ознаке – форте и пиано Агогика ритенуто и корона Музички бонтон</p>

<ul style="list-style-type: none"> – свира кратке композиције напамет, соло и уз пратњу клавира; – направи план вежбања уз помоћ наставника, или самостално; – учествује на јавним наступима у школи и ван ње; – испољи самопоуздање у току јавног наступа; – одржава инструмент; – поштује договорена правила понашања при слушању и извођењу музике 		<p>Скале и трозвучи Свирање лествица кроз једну октаву у првој позицији са трозвучицама и обртајима до три предзнака</p> <p>ЛИТЕРАТУРА – С Вукосављевић/И Хаднађевић/В Ченејац: <i>Школа за тамбуру</i> – Б Стојановић: <i>Тамбурашки буквар</i> – Б Стојановић: <i>20 игара за соло тамбуру</i> – Т Брадић – Синиша Леополд: <i>Школа за тамбуру</i> I и II разред – Д Марковић: <i>Мали комади за виолину и клавир</i>, прва и друга свеска – Л Малагурски: <i>Школа за тамбуру</i> први и други део – Фортунатов: <i>Избор етида за виолину</i> I и II свеска – Фортунатов: <i>Хрестоматија за виолину</i>, I и II разред – М Јовић: <i>Школа за тамбуру Е-прим</i> – Б Стојановић Љ / Марјановић: <i>Тамбурашке етиде</i> – Шрадик: <i>Вежбе за леву руку</i>, I свеска – С Берта/С Јарамазовић: <i>Школа тамбуру Војвођанског система Е-прим</i> – А Александров: <i>Педагошки репертоар домриста</i> I и II разред Друга литература по избору наставника, а у складу са захтевима програма и могућностима ученика</p>
<p>Обавезни минимум програма</p> <ul style="list-style-type: none"> – две дурске лествице кроз једну октаву са трозвучицама – десет техничких вежби – три етиде – три народне песме или игре – три комада 		
<p>Јавни наступи – два наступа у току школске године</p>		
<p>Програм смотри</p> <ul style="list-style-type: none"> – једна лествица – једна етида <p>– две композиције, по слободном избору</p>		

Кључни појмови садржаја: истрзавање, тремоло, свирање, слушање музике

Назив предмета	ТАМБУРЕ Е – ПРИМ
Циљ	Циљ учења предмета Тамбура Е – прим је да код ученика развије интересовање и љубав према инструменту и музици кроз индивидуално музичко искуство којим се подстиче развијање моторичке флексибилности и осетљивости, креативности, естетског сензибилитета, као и оспособљавање и мотивисање ученика за самосталан јавни наступ и наставак уметничког школовања
Разред	Други
Годишњи фонд часова	70 часова

ИСХОДИ	ОБЛАСТ/ТЕМА	САДРЖАЈИ
<p>По завршеној теми/области ученик ће бити у стању да:</p> <ul style="list-style-type: none"> – правилно седи и држи инструмент и трзалицу; – правилно истрзава и изводи потезе трзалицом; – примењује тремоло технику истрзавања; – свира у првој и другој позицији; – примени ознаке за темпо, динамику, понављање; – примени основне елементе нотне писмености у свирању; – понавља техничке вежбе за промену позиције и покретљивост уз помоћ наставника; – направи план вежбања уз помоћ наставника или самостално; – свира кратке композиције напамет, соло и уз пратњу клавира; – учествује на јавним наступима у школи и ван ње; – се критички осврне на сопствено или туђе извођење; – самостално одржава инструмент; – поштује договорена правила понашања при слушању и извођењу музике 	<p>ИЗВОЂЕЊЕ МУЗИКЕ</p>	<p>Рад на левој и десној руци и њиховој координацији Усавршавање технике тремоло (равномерност удараца у тремоло атака звука) и наизменичних удараца Свирање у другој и трећој позицији Увод у четврту позицију Нотне вредности: цела нота, половина, четвртина, четвртина са тачком, синкопа са одговарајућим паузама и и друге ритмичке фигуре Динамичко нијансирање (мецопиано, крешендо, декрешендо мецопорте), различите врсте темпа и агогика у складу са захтевима у литератури Бонтон</p> <p>Скале и трозвучи Дурске и молске скале до три предзнака, трозвучи кроз једну октаву</p> <p>ЛИТЕРАТУРА – Т Брадић/Синиша Леополд: <i>Школа за тамбуру</i> I и II разред – Д Марковић: <i>Мали комади за виолину и клавир</i>, прва и друга свеска – Л Малагурски: <i>Школа за тамбуру</i> први и други део – С Вукосављевић – И Хаднађевић – В Ченејац: <i>Школа за тамбуру</i> – Б Стојановић: <i>Тамбурашки буквар</i> – Б Стојановић: <i>20 игара за соло тамбуру</i> – Родионов: <i>Почетна школа за виолину</i> – М Јовић: <i>Школа за тамбуру Е-прим</i> – Б Стојановић/Љ Марјановић: – <i>Тамбурашке етиде</i> – В Темуновић: <i>Избор композиција за тамбуру соло и клавир</i> – Фортунатов: <i>Избор етида за виолину</i> I и II свеска – Фортунатов: <i>Хрестоматија за виолину</i>, I и II разред – Шрадик: <i>Вежбе за леву руку</i>, I свеска – С Берта/С Јарамазовић: <i>Школа тамбуру Војвођанског система Е-прим</i> – А Александров: <i>Педагошки репертоар домриста</i> I и II разред Друга литература по избору наставника, а у складу са захтевима програма и могућностима ученика</p>

Обавезни минимум програма – све предвиђене лествице – десет техничких вежби – три етиде – три народне песме или игре – три комада
Јавни наступи – два наступа у току школске године
Програм смотри – Једна лествица – Једна етида – Две композиције, по слободном избору

Кључни појмови садржаја: истрзавање, тремоло, свирање, слушање музике

Назив предмета	ТАМБУРА Е – ПРИМ
Циљ	Циљ учења предмета Тамбура Е – прим је да код ученика развије интересовање и љубав према инструменту и музици кроз индивидуално музичко искуство којим се подстиче развијање моторичке флексибилности и осетљивости, креативности, естетског сензибилитета, као и оспособљавање и мотивисање ученика за самосталан јавни наступ и наставак уметничког школовања
Разред	Трећи
Годишњи фонд	70 часова

ИСХОДИ	ОБЛАСТ/ТЕМА	САДРЖАЈИ
По завршеној теми/области ученик ће бити у стању да: – правилно истрзава и користи потезе трзалицом; – правилно изводи украсе, предударе, флажолете, пицкато, портаменто и глисандо; – повеже стечено знање из основа муз писмености са техничким процедурама на инструменту; – користи анализу једноставних музичких облика ради боље интерпретације; – прати развој сопствене координације и моторике кроз свирање; – комуницира са корепетитором кроз музику; – самостално вежба; – учествује на јавним наступима, у школи и ван ње; – критички вреднује изведене композиције у односу на техничку припремљеност и емоционални утицај; – самостално вежба поштујући процедуру; – самостално одржава инструмент; – поштује договорена правила понашања при слушању и извођењу музике;	ИЗВОЂЕЊЕ МУЗИКЕ	Техника свирања тремоло кроз различите вежбе Украси (предудар, мордент) Природни флажелети Пицкато палцем десне руке Техника свирања – портаменто, глисандо и арпеђо Обрада једноставних двохвата и трохвата Анализа једноставних музичких облика Динамичко нијансирање, различите врсте темпа и агогика у складу са захтевима у литератури Музички бонтон Скале и трозвучи Свирање скала кроз две октаве са трозвучима ЛИТЕРАТУРА – С Вукосављевић/И Хаднађев-В Ченејац: <i>Школа за тамбуру</i> – Б Стојановић : <i>Тамбурашки буквар</i> – Б Стојановић: <i>20 игара за соло тамбуру</i> – Ивановић: <i>Од преткласике до модерне</i> , друга свеска – М Јовић: <i>Школа за тамбуру Е-прим</i> – Т Брадић: <i>Школа за тамбуру 3–6 разред</i> – С Крајна: <i>Збирка складби за бисерницу и брач</i> – С Крајна: <i>Етиде за бисерницу и брач</i> – Д Марковић: <i>Мали комади за виолину и клавир</i> , друга и трећа свеска – Б Стојановић/Љ Марјановић: <i>Тамбурашке етиде</i> – В Темуновић : <i>Избор композиција за тамбуру соло и клавир</i> – А Александров: <i>Педагошки репертоар домриста I и II разред</i> – Фортунатов: <i>Хрестоматија за виолину</i> , 1–4 разред – Шрадик: <i>Вежбе за леву руку</i> , I свеска – С Берта/С Јарамазовић: <i>Школа тамбуру Војвођанског система Е-прим</i> Друга литература по избору наставника, а у складу са захтевима програма и могућностима ученика
Обавезни минимум програма – десет техничких вежби – две дурске и две молске лествице кроз две октаве са трозвучима и потезима – четири етиде – три народне песме или игре – три комада различитог карактера		
Јавни наступи – два наступа у току школске године		
Испитни програм (изводи се напамет): – Једна лествица кроз две октаве са трозвучом; – Једна етида; – Једна народна песма или игра уз клавирску пратњу; – Један комад уз клавирску пратњу;		

Кључни појмови садржаја: тон, мелодија, фраза, музичка целина, музички бонтон

Назив предмета	ТАМБУРА Е – ПРИМ
Циљ	Циљ учења предмета Тамбура Е – прим је да код ученика развије интересовање и љубав према инструменту и музици кроз индивидуално музичко искуство којим се подстиче развијање моторичке флексибилности и осетљивости, креативности, естетског сензибилитета, као и оспособљавање и мотивисање ученика за самосталан јавни наступ и наставак уметничког школовања
Разред	Четврти
Годишњи фонд часова	70 часова

ИСХОДИ	ОБЛАСТ/ТЕМА	САДРЖАЈИ
<p>По завршеној теми/области ученик ће бити у стању да:</p> <ul style="list-style-type: none"> – изведе одговарајуће технике свирања на инструменту; – самостално чита једноставнији нотни текст; – повеже стечено знање из основа муз писмености са техничким процедурама на инструменту; – примени различите начине решавања техничких и музичких захтева приликом свирања и вежбања; – прати развој сопствене координације и моторике кроз свирање; – користи знања из области теорије музике и историје приликом интерпретације музичког дела; – комуницира са корепетитором кроз музику; – пренесе на публику сопствени емоционални доживљај кроз интерпретацију музичког дела (изражајно свира); – свирањем у ансамблу примени принцип узајамног слушања; – критички вреднује изведене композиције у односу на техничку припремљеност, и емоционални утицај; – учествује на јавним наступима у школи и ван ње; – самостално вежба поштујући процедуру; – поштује договорена правила понашања при слушању и извођењу музике 	<p>ИЗВОЂЕЊЕ МУЗИКЕ</p>	<p>Развој технике леве и десне руке:</p> <ul style="list-style-type: none"> – извођење легата, нон легата, стаката; – свирање у осмој, деветој и десетој позицији; – украси - предудар, трилер; – природни и вештачки флажолет; – арпеђо и глисандо – синхронизација руку Увод у штимовање Динамичко нијансирање, различите врсте темпа и агогика у складу са захтевима у литератури Композиције крупне форме: став из концертина, концерта, сонатине или варијације Читање са листа једноставних композиција Развој музичког израза Свирање у ансамблу Музички бонтон <p>Скале и трозвучи</p> <p>Лествице до четири предзнака кроз 2 октаве са различитим врстама артикулације и трозвучима</p> <p>ЛИТЕРАТУРА</p> <ul style="list-style-type: none"> – Б Стојановић: <i>20 игара за соло тамбуру</i> – М Јовић: <i>Школа за тамбуру Е-прим</i> – Б Стојановић /Љ Марјановић: <i>Тамбурашке етиде</i> – С Берта/С Јарамазовић: <i>Школа тамбуре Војвођанског система Е-прим</i> – В Темуновић : <i>Избор композиција за тамбуру соло и клавир</i> – Т Брадић: <i>Школа за тамбуру 3–6 разред</i> – С Крајна: <i>Збирка складби за бисерницу и брач</i> – С Крајна: <i>Етиде за бисерницу и брач</i> – Ивановић: <i>Од преткласике до модерне, друга свеска</i> – Д Марковић: <i>Мали комади за виолину и клавир, друга и трећа свеска</i> – Фортунатов: <i>Хрестоматија за виолину IV и V разред</i> – Шрадик: <i>Вежбе за леву руку I свеска</i> – Група аутора: <i>Народне игре</i> – Г Хендл: <i>Варијације</i> – О Ридинг: <i>Концерти за виолину ха-мол, А-дур, Бе-дур</i> – П Николић: <i>Концертно Ге-дур, А-дур</i> – А Комаровски: <i>Концертно Ге-дур</i> – И Линике: <i>Мала соната</i> – Макс: <i>Концертно фациле</i> – Ф Кихлер: <i>Концертно Ге-дур, Де-дур</i> – А Вивалди: <i>Концерт Ге-дур</i> – Кајзер: <i>Етиде за виолину, оп.24</i> <p>Друга литература по избору наставника, а у складу са захтевима програма и могућностима ученика</p>
<p>Обавезни минимум програма:</p> <ul style="list-style-type: none"> – десет техничких вежби; – две дурске и две молске лествице кроз две октаве са трозвучима и потезима; – четири етиде; – три народне песме или игре; – три комада различитог карактера; – једна велика форма (став концерта или концертина) 		
<p>Јавни наступи – два наступа у току школске године</p>		
<p>Испитни програм (изводи се напамет)</p> <ul style="list-style-type: none"> – Једна лествица кроз две октаве са трозвучком – Једна етида – Једна народна песма или игра уз клавирску пратњу – Један комад уз клавирску пратњу – Један став велике форме уз клавирску пратњу 		

Кључни појмови садржаја: истрзавање, тон, мелодија, фраза, музичка целина, координација, украс, слушање музике, музички бонтон

Назив предмета	ТАМБУРА Е – ПРИМ
Циљ	Циљ учења предмета Тамбура Е – прим је да код ученика развије интересовање и љубав према инструменту и музици кроз индивидуално музичко искуство којим се подстиче развијање моторичке флексибилности и осетљивости, креативности, естетског сензибилитета, као и оспособљавање и мотивисање ученика за самосталан јавни наступ и наставак уметничког школовања
Разред	Пети
Годишњи фонд часова	70 часова

ИСХОДИ	ОБЛАСТ/ТЕМА	САДРЖАЈИ
<p>По завршеној теми/области ученик ће бити у стању да:</p> <ul style="list-style-type: none"> – изведе одговарајуће технике свирања на инструменту; – правилно изводи украсе; – естетски обликује тон у складу са карактером и врстом композиције; – користи знања из области теорије музике и историје приликом интерпретације музичког дела; – комуницира са корепетитором кроз музику; – пренесе на публику сопствени емоционални доживљај кроз интерпретацију музичког дела (изражајно свира); – свирањем у ансамблу примени принцип узајамног слушања; – критички вреднује изведене композиције у односу на техничку припремљеност, стилску препознатљивост и емоционални утицај; – самостално вежба поштујући процедуру; – учествује на јавним; наступима у школи и ван ње; – самостално штимује и одржава инструмент; – поштује договорена правила понашања при слушању и извођењу музике 	<p>ИЗВОЂЕЊЕ МУЗИКЕ</p>	<p>Читање са листа једноставних композиција Самостално штимовање инструмента Динамичко нијансирање, различите врсте темпа и агогика у складу са захтевима у литератури Упознавање са свим положајима на инструменту Украси: предудар, мордент и трилер Усавршавање технике свирања тремола; легата, нон легата, стаката Неговање лепог тона Свирање у ансамблу Музички бонтон</p> <p>Скале и трозвучи Дурске и молске лествице кроз 2 октаве са различитим врстама артикулације и трозвучима</p> <p>ЛИТЕРАТУРА</p> <ul style="list-style-type: none"> – Б Стојановић: <i>20 игара за соло тамбуру</i> – М Јовић: <i>Школа за тамбуру Е-прим</i> – Д Марковић: <i>Мали комади за виолину и клавир трећа свеска</i> – В Темуновић: <i>Избор композиција за тамбуру соло и клавир</i> – Б Стојановић /Љ Марјановић: – <i>Тамбурашке етиде</i> – С Берта/С Јарамазовић: <i>Школа тамбуре Војвођанског система Е-прим</i> – Фортунатов: <i>Хрестоматија за виолину V и VI разред</i> – Гарлицки: <i>Хрестоматија за виолину трећа свеска</i> – Шрадик: <i>Вежбе за леву руку, I свеска</i> – Ивановић: <i>Од преткласике до модерне, друга и трећа свеска</i> – Група аутора: <i>Народне игре</i> – Ф Хендл: <i>Варијације</i> – А Комаровски: <i>Концерт Ге-дур, А-дур</i> – И Линике: <i>Мала соната-В Панин: Дечији концерт</i> – Ф Кихлер: <i>Кончертино Ге-дур, Де-дур и др</i> – О Ридинг: <i>Концерт х-мол, а-мол и др</i> – А Вивалди: <i>Концерт за виолину Ге-дур, Де-дур, А-дур и др.</i> – Н Бермел: <i>Концерт Ге-дур</i> – Н Бакланова: <i>Кончертино де-мол, Сонатина Бе-дур</i> – З Фибих: <i>Сонатина</i> <p>Друге композиције по избору наставника прилагођене техничким способностима ученика</p>
<p>Обавезни минимум програма:</p> <ul style="list-style-type: none"> – десет техничких вежби; – две дурске и две молске лествице кроз две октаве са трозвучима и потезима; – четири етиде; – три народне песме или игре; – три комада различитог карактера; – једна велика форма (став концерта или кончертина) 		
<p>Јавни наступи – два наступа у току школске године</p>		
<p>Испитни програм (изводи се напамет)</p> <ul style="list-style-type: none"> – Једна лествица кроз две октаве са трозвучком и потезима – Једна етида – Једна народна песма или игра уз клавирску пратњу – Један комад уз клавирску пратњу – Један став велике форме уз клавирску пратњу 		

Кључни појмови садржаја: поставка, тон, фраза, форма, музички бонтон

Назив предмета	ТАМБУРА Е – ПРИМ
Циљ	Циљ учења предмета Тамбура Е – прим је да код ученика развије интересовање и љубав према инструменту и музици кроз индивидуално музичко искуство којим се подстиче развијање моторичке флексибилности и осетљивости, креативности, естетског сензибилитета, као и оспособљавање и мотивисање ученика за самосталан јавни наступ и наставак уметничког школовања
Разред	Шести
Годишњи фонд часова	66 часова

ИСХОДИ	ОБЛАСТ/ТЕМА	САДРЖАЈИ
<p>По завршеној теми/области ученик ће бити у стању да:</p> <ul style="list-style-type: none"> – изведе одговарајуће технике свирања на инструменту; – примени одговарајућа изражајна средства да би исказао различите емоције; – интерпретира композицију у стилу епохе и композитора; – комуницира са корепетитором кроз музику; – испољи креативност у реализацији музичке фантазије и естетике; – критички вреднује изведене композиције у односу на техничку припремљеност, стилску препознатљивост и емоционални утицај; – самостално вежба поштујући процедуру; – користи различите приступе решавању проблема истравања – свирањем у ансамблу примени принцип узајамног слушања; – учествује на јавним наступима у школи и ван ње; – самостално штимује и одржава инструмент; – поштује договорена правила понашања при слушању и извођењу музике 	<p>ИЗВОЂЕЊЕ МУЗИКЕ</p>	<p>Усавршавање технике истравања</p> <p>Промена позиција</p> <p>Рад на музичкој фрази, изражајности и музичкој индивидуалности</p> <p>Читање са листа једноставних композиција</p> <p>Свирање у ансамблу</p> <p>Самостално штмовање инструмента</p> <p>Музички бонтон</p> <p>Скале и трозвучи</p> <p>Дурске и молске лествице са различитим врстама артикулације у обиму у зависности од инструмента</p> <p>Трозвучи, доминантни септакорд</p> <p>ЛИТЕРАТУРА</p> <ul style="list-style-type: none"> – В Темуновић : <i>Избор композиција за тамбуру соло и клавир</i> – Б Стојановић: <i>20 игара за соло тамбуру</i> – Б Стојановић / Љ Ћ Брадић: <i>Школа за тамбуре 3-6 разред</i> – С Крајна: <i>Збирка складби за бисерницу и брач</i> – Д Марковић: <i>Мали комади за виолину и клавир трећа свеска</i> – Д Марковић: <i>Школа за виолину 2 и 3 свеска</i> – Волфарт: <i>Етиде за виолину, оп.45</i> – Марјановић: – <i>Тамбурашке етиде</i> – Фортунатов: <i>Хрестоматија за виолину 5. и 6. разред</i> – Ивановић: <i>Од преткласике до модерне, друга и трећа свеска</i> – Шрадик: <i>Вежбе за леву руку, II свеска</i> – Група аутора: <i>Народне игре</i> – Хендл: Варијације – О Ридинг: <i>Концерти за виолину, Ге-Дур, Де-дур, а-мол</i> – П Николић: <i>Концертино Ге-дур, А-дур</i> – А Вивалди: <i>Концерт за виолину Ге-дур, Де-дур, А-дур и др.</i> – Кајзер: <i>Етиде за виолину, оп.24</i> – Верамчини: <i>Соната за виолину</i> – Будашкин: <i>Концерт за домру ге-мол, I став</i> – Бакланова: <i>Концертино де-мол</i> – Хубер: <i>Концертино Ф-дур</i> – Ф Кихлер: <i>Концертино</i> <p>Друге композиције по избору наставника прилагођене техничким способностима ученика</p>
<p>Обавезни минимум програма</p> <ul style="list-style-type: none"> – десет техничких вежби – две дурске и две молске лествице кроз две октаве са трозвучима и потезима – четири етиде – три народне песме или игре – три комада различитог карактера – једна велика форма (став концерта или кончертина) 		
<p>Јавни наступи – два наступа у току школске године</p>		
<p>Испитни програм (изводи се напамет)</p> <ul style="list-style-type: none"> – Једна лествица кроз две октаве са трозвучком и потезима – Једна етида – Једна народна песма или игра уз клавирску пратњу – Један комад уз клавирску пратњу – Један став велике форме уз клавирску пратњу 		

Кључни појмови садржаја: поставка, тон, мелодија, фраза, музичка целина, музички бонтон

Назив предмета	ТАМБУРА А – БАС ПРИМ
Циљ	Циљ учења предмета Тамбура А – бас прим је да код ученика развије интересовање и љубав према инструменту и музици кроз индивидуално музичко искуство којим се подстиче развијање моторичке флексибилности и осетљивости, креативности, естетског сензибилитета, као и оспособљавање и мотивисање ученика за самосталан јавни наступ и наставак уметничког школовања
Разред	Први
Годишњи фонд часова	70 часова

ИСХОДИ	ОБЛАСТ/ТЕМА	САДРЖАЈИ
По завршеној теми/области ученик ће бити у стању да: <ul style="list-style-type: none"> – опише својим речима карактеристике тамбуре и начин добијања тона; – правилно седи и држи инструмент и трзалицу; – правилно истрзава и изводи потезе на доле неизменично и тремоло; – самостално поставља прсте леве руке на хватник у затвореном ставу; – изражајно пева а потом самостално или уз пратњу наставника свира кратке и лаке песмице по слуху; – изводи правилно техничке вежбе уз помоћ наставника; – примени основне елементе нотне писмености у свирању и читању нотног текста; – препозна основне ознаке за темпо, динамику, понављање – примени различита музичка изражајна средства у зависности од карактера музичког примера уз помоћ наставника; – свира кратке композиције напамет, соло и уз пратњу клавира; – направи план вежбања уз помоћ наставника, или самостално; – учествује на јавним наступима у школи и ван ње; – испољи самопоуздање у току јавног наступа; – одржава инструмент; – поштује договорена правила понашања при слушању и извођењу музике 	ИЗВОЂЕЊЕ МУЗИКЕ	<p>Карактеристике инструмента: начин добијања тона и поставка леве и десне руке Основи технике свирања на тамбури: Техника десне руке: – држање трзалица; – истрзавање на доле неизменично и тремоло; прва и друга позиција Техника леве руке -хроматска поставка прстију Основне ритмичке вредности (цела нота, половина, четвртина, осмина, шеснаестина и одговарајуће паузе) Основне динамичке ознаке – форте и пиано Агогика ритенуто и корона Музички бонтон</p> <p>Скале и трозвучи Свирање скала кроз једну октаву у првој позицији са трозвучима и обртајима до три предзнака</p> <p>ЛИТЕРАТУРА</p> <ul style="list-style-type: none"> – С Вукосављевић/И Хаднађев/В Ченејац: <i>Школа за тамбуре</i> – Б Стојановић: <i>Тамбурашки буквар</i> – Б Стојановић: <i>20 игара за соло тамбуру</i> – Т Брадић – Синиша Леополд: <i>Школа за тамбуре I и II разред</i> – Д Марковић: <i>Мали комади за виолину и клавир, прва и друга свеска</i> – Ј Малагурски: <i>Школа за тамбуру први и други део</i> – Фортунатов: <i>Избор етида за виолину I и II свеска</i> – Фортунатов: <i>Хрестоматија за виолину, I и II разред</i> – М Јовић: <i>Школа за тамбуру А-басприм</i> – Б Стојановић Љ / Марјановић: <i>Тамбурашке етиде</i> – Шрадик: <i>Вежбе за леву руку, I свеска</i> – С Берта/С Јарамазовић: <i>Школа тамбуре Војвођанског система А-басприм</i> Друга литература по избору наставника, а у складу са захтевима програма и могућностима ученика
Обавезни минимум програма <ul style="list-style-type: none"> – две дурске лествице кроз једну октаву са трозвучима – десет техничких вежби – три етиде – три народне песме или игре – три комада 		
Јавни наступи – два наступа у току школске године		
Програм смотри <ul style="list-style-type: none"> – једна лествица – једна етида – две композиције, по слободном избору 		

Кључни појмови садржаја: истрзавање, тремоло, свирање, слушање музике

Назив предмета	ТАМБУРЕ А – БАС ПРИМ
Циљ	Циљ учења предмета Тамбура А – бас прим је да код ученика развије интересовање и љубав према инструменту и музици кроз индивидуално музичко искуство којим се подстиче развијање моторичке флексибилности и осетљивости, креативности, естетског сензибилитета, као и оспособљавање и мотивисање ученика за самосталан јавни наступ и наставак уметничког школовања
Разред	Други
Годишњи фонд часова	70 часова

ИСХОДИ	ОБЛАСТ/ТЕМА	САДРЖАЈИ
По завршеној теми/области ученик ће бити у стању да: <ul style="list-style-type: none"> – правилно седи и држи инструмент и трзалицу; – правилно истрзава и изводи потезе трзалицом; – примењује тремоло технику истрзавања; – свира у првој и другој позицији; – примени ознаке за темпо, динамику, понављање; – примени основне елементе нотне писмености у свирању; – понавља техничке вежбе за промену позиције и покретљивост уз помоћ наставника; – направи план вежбања уз помоћ наставника или самостално; – свира кратке композиције напамет, соло и уз пратњу клавира; – учествује на јавним наступима у школи и ван ње; – се критички осврне на сопствено или туђе извођење; 	ИЗВОЂЕЊЕ МУЗИКЕ	<p>Рад на левој и десној руци и њиховој координацији Усавршавање технике тремоло (равномерност удараца у тремоло атака звука) и наизменичних удараца Свирање у другој и трећој позицији Увод у четврту позицију Нотне вредности: цела нота, половина, четвртина, четвртина са тачком, синкопа са одговарајућим паузама и друге ритмичке фигуре Динамичко нијансирање (мецопиано, крешендо, декрешендо мецофорте), различите врсте темпа и агогика у складу са захтевима у литератури Музички бонтон</p>

<ul style="list-style-type: none"> – самостално одржава инструмент; – поштује договорена правила понашања при слушању и извођењу музике 		<p>Скале и трозвучи Дурске и молске скале до три предзнака, трозвучи кроз једну октаву</p> <p>ЛИТЕРАТУРА – С Берта/С Јарамазовић: <i>Школа тамбуре Војвођанског система А-басприм</i> – А Александров: <i>Педагошки репертоар домриста I и II разред</i> – Т Брадић/Синиша Леополд: <i>Школа за тамбуре I и II разред</i> – Д Марковић: <i>Мали комади за виолину и клавир</i>, прва и друга свеска – Л Малагурски: <i>Школа за тамбуру први и други део</i> – С Вукосављевић – И Хаднађевић-В Ченејац: <i>Школа за тамбуре</i> – Б Стојановић: <i>Тамбурашки буквар</i> – Б Стојановић: <i>20 игара за соло тамбуру</i> – Родионов: <i>Почетна школа за виолину</i> – М Јовић: <i>Школа за тамбуру А-басприм</i> – Б Стојановић/Љ Марјановић: – <i>Тамбурашке етиде</i> – В Темуновић: <i>Избор композиција за тамбуру соло и клавир</i> – Фортунатов: <i>Избор етида за виолину I и II свеска</i> – Фортунатов: <i>Хрестоматија за виолину, I и II разред</i> – Шрадик: <i>Вежбе за леву руку, I свеска</i> Друга литература по избору наставника, а у складу са захтевима програма и могућностима ученика</p>
<p>Обавезни минимум програма</p> <ul style="list-style-type: none"> – све предвиђене лествице – десет техничких вежби – три етиде – три народне песме или игре – три комада 		
<p>Јавни наступи – два наступа у току школске године</p>		
<p>Програм смотри</p> <ul style="list-style-type: none"> – Једна лествица – Једна етида – Две композиције, по слободном избору 		

Кључни појмови садржаја: истрзавање, тремоло, свирање, слушање музике

Назив предмета	ТАМБУРА А – БАС ПРИМ
Циљ	Циљ учења предмета Тамбура А – бас прим је да код ученика развије интересовање и љубав према инструменту и музици кроз индивидуално музичко искуство којим се подстиче развијање моторичке флексибилности и осетљивости, креативности, естетског сензибилитета, као и оспособљавање и мотивисање ученика за самосталан јавни наступ и наставак уметничког школовања
Разред	Трећи
Годишњи фонд часова	70 часова

ИСХОДИ	ОБЛАСТ/ТЕМА	САДРЖАЈИ
<p>По завршеној теми/области ученик ће бити у стању да:</p> <ul style="list-style-type: none"> – правилно истрзава и користи потезе трзалицом; – правилно изводи украсе, предударе, флажолете, пицкато, портаменто и глисандо; – повеже стечено знање из основа муз писмености са техничким процедурама на инструменту; – користи анализу једноставних музичких облика ради боље интерпретације; – прати развој сопствене координације и моторике кроз свирање; – комуницира са корепетитором кроз музику; – самостално вежба; – учествује на јавним наступима, у школи и ван ње; – критички вреднује изведене композиције у односу на техничку припремљеност и емоционални утицај; – самостално вежба поштујући процедуру; – самостално одржава инструмент; – поштује договорена правила понашања при слушању и извођењу музике; 	<p>ИЗВОЂЕЊЕ МУЗИКЕ</p>	<p>Техника свирања тремоло кроз различите вежбе Украси (предудар, морлент) Природни флажелети Пицкато палцем десне руке Техника свирања – портаменто, глисандо и арпеђо Обрада једноставних двохвата и трохвата Анализа једноставних музичких облика Динамичко нијансирање, различите врсте темпа и агогика у складу са захтевима у литератури Музички бонтон</p> <p>Скале и трозвучи Свирање скала кроз две октаве са трозвучима</p> <p>ЛИТЕРАТУРА – С Вукосављевић/И Хаднађевић-В Ченејац: <i>Школа за тамбуре</i> – Б Стојановић : <i>Тамбурашки буквар</i> – Б Стојановић: <i>20 игара за соло тамбуру</i> – А Александров: <i>Педагошки репертоар домриста I и II разред</i> – Ивановић: <i>Од преткласике до модерне</i>, друга свеска – М Јовић: <i>Школа за тамбуру А-басприм</i> – Т Брадић: <i>Школа за тамбуру 3–6 разред</i> – С Крајна: <i>Збирка складби за бисерницу и брач</i> – С Крајна: <i>Етиде за бисерницу и брач</i> – Д Марковић: <i>Мали комади за виолину и клавир</i>, друга и трећа свеска – Б Стојановић/Љ Марјановић: – <i>Тамбурашке етиде</i> – В Темуновић : <i>Избор композиција за тамбуру соло и клавир</i> – Фортунатов: <i>Хрестоматија за виолину, 1–4 разред</i> – Шрадик: <i>Вежбе за леву руку, I свеска</i> – С Берта/С Јарамазовић: <i>Школа тамбуре Војвођанског система А-басприм</i> Друга литература по избору наставника, а у складу са захтевима програма и могућностима ученика</p>

Обавезни минимум програма – десет техничких вежби – две дурске и две молске лествице кроз две октаве са трозвучима и потезима – четири етиде – три народне песме или игре – три комада различитог карактера
Јавни наступи – два наступа у току школске године
Испитни програм (изводи се напамет): – Једна лествица кроз две октаве са трозвучком; – Једна етида; – Једна народна песма или игра уз клавирску пратњу; – Један комад уз клавирску пратњу;

Кључни појмови садржаја: тон, мелодија, фраза, музичка целина, музички бонтон

Назив предмета	ТАМБУРА А – БАС ПРИМ
Циљ	Циљ учења предмета Тамбура А – бас прим је да код ученика развије интересовање и љубав према инструменту и музици кроз индивидуално музичко искуство којим се подстиче развијање моторичке флексибилности и осетљивости, креативности, естетског сензибилитета, као и оспособљавање и мотивисање ученика за самосталан јавни наступ и наставак уметничког школовања
Разред	Четврти
Годишњи фонд часова	70 часова

ИСХОДИ	ОБЛАСТ/ТЕМА	САДРЖАЈИ
По завршеној теми/области ученик ће бити у стању да: – изведе одговарајуће технике свирања на инструменту; – самостално чита једноставнији нотни текст; – повеже стечено знање из основа муз писмености са техничким процедурама на инструменту; – примени различите начине решавања техничких и музичких захтева приликом свирања и вежбања; – прати развој сопствене координације и моторике кроз свирање; – користи знања из области теорије музике и историје приликом интерпретације музичког дела; – комуницира са корепетитором кроз музику; – пренесе на публику сопствени емоционални доживљај кроз интерпретацију музичког дела (изражајно свира); – свирањем у ансамблу примени принцип узајамног слушања; – критички вреднује изведене композиције у односу на техничку припремљеност, и емоционални утицај; – учествује на јавним наступима у школи и ван ње; – самостално вежба поштујући процедуру; – поштује договорена правила понашања при слушању и извођењу музике	ИЗВОЂЕЊЕ МУЗИКЕ	<p>Развој технике леве и десне руке: – извођење легата, нон легата, стаката; – свирање у осмој, деветој и десетој позицији; – украси – предудар, трилер; – природни и вештачки флажолет; – арпеђо и глисандо – синхронизација руку Увод у штимовање Динамичко нијансирање, различите врсте темпа и агогика у складу са захтевима у литератури Композиције крупне форме: став из концертина, концерта, сонатине или варијације Читање са листа једноставних композиција Развој музичког израза Свирање у ансамблу Музички бонтон</p> <p>Скале и трозвучи Скале до четири предзнака кроз 2 октаве са различитим врстама артикулације и трозвучима</p> <p>ЛИТЕРАТУРА – Б Стојановић: <i>20 игара за соло тамбуру</i> – М Јовић: <i>Школа за тамбуру А-басприм</i> – Б Стојановић /Љ Марјановић: <i>Тамбурашке етиде</i> – С Берта/С Јарамазовић: <i>Школа тамбуре Војвођанског система А-басприм</i> – В Темуновић : <i>Избор композиција за тамбуру соло и клавир</i> – Т Брадић: <i>Школа за тамбуре 3–6 разред</i> – С Крајна: <i>Збирка складби за бисерницу и брач</i> – С Крајна: <i>Етиде за бисерницу и брач</i> – Ивановић: <i>Од преткласике до модерне</i>, друга свеска – Д Марковић: <i>Мали комади за виолину и клавир</i>, друга и трећа свеска – Фортунатов: <i>Хрестоматија за виолину IV и V разред</i> – Шрадик: <i>Вежбе за леву руку I свеска</i> – Група аутора: <i>Народне игре</i> – Г Хендл: <i>Варијације</i> – О Ридинг: <i>Концерти за виолину ха-мол, А-дур, Бе-дур</i> – П Николић: <i>Кончертино Ге-дур, А-дур</i> – А Комаровски: <i>Кончертино Ге-дур</i> – И Линике: <i>Мала соната</i> – Макс: <i>Кончертино фациле</i> – Ф Кихлер: <i>Кончертино Ге-дур, Де-дур</i> – А Вивалди: <i>Концерт Ге-дур</i> – Кајзер: <i>Етиде за виолину, оп.24</i> Друга литаратура по избору наставника, а у складу са захтевима програма и могућностима ученика</p>
Обавезни минимум програма: – десет техничких вежби; – две дурске и две молске лествице кроз две октаве са трозвучима и потезима; – четири етиде; – три народне песме или игре; – три комада различитог карактера; – једна велика форма (став концерта или концертина)		
Јавни наступи – два наступа у току школске године		

- Испитни програм (изводи се напамет)
- Једна лествица кроз две октаве са трозвуком
 - Једна етида
 - Једна народна песма или игра уз клавирску пратњу
 - Један комад уз клавирску пратњу
 - Један став велике форме уз клавирску пратњу

Кључни појмови садржаја: истравање, тон, мелодија, фраза, музичка целина, координација, украс, слушање музике, музички бон-тон

Назив предмета	ТАМБУРА А – БАС ПРИМ
Циљ	Циљ учења предмета Тамбура А – бас прим је да код ученика развије интересовање и љубав према инструменту и музици кроз индивидуално музичко искуство којим се подстиче развијање моторичке флексибилности и осетљивости, креативности, естетског сензибилитета, као и оспособљавање и мотивисање ученика за самосталан јавни наступ и наставак уметничког школовања
Разред	Пети
Годишњи фонд часова	70 часова

ИСХОДИ	ОБЛАСТ/ТЕМА	САДРЖАЈИ
По завршеној теми/области ученик ће бити у стању да:		
<ul style="list-style-type: none"> – изведе одговарајуће технике свирања на инструменту; – правилно изводи украсе; – естетски обликује тон у складу са карактером и врстом композиције; – користи знања из области теорије музике и историје приликом интерпретације музичког дела; – комуницира са корепетитором кроз музику; – пренесе на публику сопствени емоционални доживљај кроз интерпретацију музичког дела (изражајно свира); – свирањем у ансамблу примени принцип узајамног слушања; – критички вреднује изведене композиције у односу на техничку припремљеност, стилску препознатљивост и емоционални утицај; – самостално вежба поштујући процедуру; – учествује на јавним; наступима у школи и ван ње; – самостално штимује и одржава инструмент; – поштује договорена правила понашања при слушању и извођењу музике 	ИЗВОЂЕЊЕ МУЗИКЕ	<p>Читање са листа једноставних композиција</p> <p>Самостално штивовање инструмента</p> <p>Динамичко нијансирање, различите врсте темпа и агогика у складу са захтевима у литератури</p> <p>Упознавање са свим положајима на инструменту</p> <p>Украси: предудар, мордент и трилер</p> <p>Усавршавање технике свирања тремола; легата, нон легата, стаката</p> <p>Неговање лепог тона</p> <p>Свирање у ансамблу</p> <p>Музички бонтон</p> <p>Скале и трозвучи</p> <p>Дурске и молске скале кроз 2 октаве са различитим врстама артикулације и трозвучима</p> <p>ЛИТЕРАТУРА</p> <ul style="list-style-type: none"> – Б Стојановић: <i>20 игара за соло тамбуру</i> – М Јовић: <i>Школа за тамбуру А-басприм</i> – Д Марковић: <i>Мали комади за виолину и клавир</i> трећа свеска – В Темуновић: <i>Избор композиција за тамбуру соло и клавир</i> – Б Стојановић / Љ Марјановић: <ul style="list-style-type: none"> – <i>Тамбурашке етиде</i> – С Берта/С Јарамазовић: <i>Школа тамбуре Војвођанског система А-басприм</i> – Фортунатов: <i>Хрестоматија</i> за виолину V и VI разред – Гарлицки: <i>Хрестоматија</i> за виолину трећа свеска – Шрадик: <i>Вежбе за леву руку</i>, I свеска – Ивановић: <i>Од преткласике до модерне</i>, друга и трећа свеска – Група аутора: <i>Народне игре</i> – Ф Хендл: <i>Варијације</i> – А Комаровски: <i>Концерт Ге-дур, А-дур</i> – И Линике: <i>Мала соната</i> – В Панин: <i>Дечји концерт</i> – Ф Кихлер: <i>Концертино Ге-дур, Де-дур и др</i> – О Ридинг: <i>Концерт х-мол, а-мол и др</i> – А Вивалди: <i>Концерт за виолину Ге-дур, Де-дур, А-дур и др</i> – Н Бермел: <i>Концерт Ге-дур</i> – Н Бакланова: <i>Кочертино де-мол, Сонатина Бе-дур</i> – З Фибих: <i>Сонатина</i> <p>Друге композиције по избору наставника прилагођене техничким способностима ученика</p>
Обавезни минимум програма:		
<ul style="list-style-type: none"> – десет техничких вежби; – две дурске и две молске лествице кроз две октаве са трозвучима и потезима; – четири етиде; – три народне песме или игре; – три комада различитог карактера; – једна велика форма (став концерта или кончертина) 		
Јавни наступи – два наступа у току школске године		
Испитни програм (изводи се напамет)		
<ul style="list-style-type: none"> – Једна лествица кроз две октаве са трозвуком и потезима – Једна етида – Једна народна песма или игра уз клавирску пратњу – Један комад уз клавирску пратњу – Један став велике форме уз клавирску пратњу 		

Кључни појмови садржаја: поставка, тон, фраза, форма, музички бонтон

Назив предмета	ТАМБУРА А – БАС ПРИМ
Циљ	Циљ учења предмета Тамбура А – бас прим је да код ученика развије интересовање и љубав према инструменту и музици кроз индивидуално музичко искуство којим се подстиче развијање моторичке флексибилности и осетљивости, креативности, естетског сензибилитета, као и оспособљавање и мотивисање ученика за самосталан јавни наступ и наставак уметничког школовања
Разред	Шести
Годишњи фонд часова	66 часова

ИСХОДИ	ОБЛАСТ/ТЕМА	САДРЖАЈИ
<p>По завршеној теми/области ученик ће бити у стању да:</p> <ul style="list-style-type: none"> – изведе одговарајуће технике свирања на инструменту; – примени одговарајућа изражајна средства да би исказао различите емоције; – интерпретира композицију у стилу епохе и композитора; – комуницира са корепетитором кроз музику; – испољи креативност у реализацији музичке фантазије и естетике; – критички вреднује изведене композиције у односу на техничку припремљеност, стилску препознатљивост и емоционални утицај; – самостално вежба поштујући процедуру; – користи различите приступе решавању проблема истраживања – свирањем у ансамблу примени принцип узајамног слушања; – учествује на јавним наступима у школи и ван ње; – самостално штимује и одржава инструмент; – поштује договорена правила понашања при слушању и извођењу музике 	<p>ИЗВОЂЕЊЕ МУЗИКЕ</p>	<p>Усавршавање технике истраживања</p> <p>Промена позиција</p> <p>Рад на музичкој фрази, изражајности и музичкој индивидуалности</p> <p>Читање са листа једноставних композиција</p> <p>Свирање у ансамблу</p> <p>Самостално штмовање инструмента</p> <p>Музички бонтон</p> <p>Скале и трозвучи</p> <p>Дурске и молске скале различитим врстама артикулације у обиму у зависности од инструмента</p> <p>Трозвучи, доминантни септакорд</p> <p>ЛИТЕРАТУРА</p> <ul style="list-style-type: none"> – В Темуновић : <i>Избор композиција за тамбуру соло и клавир</i> – Б Стојановић: <i>20 игара за соло тамбуру</i> – Б Стојановић / Љ Ћ Брадић: <i>Школа за тамбуре 3–6 разред</i> – С Крајна: <i>Збирка складби за бисерницу и брач</i> – Д Марковић: <i>Мали комади за виолину и клавир трећа свеска</i> – Д Марковић: <i>Школа за виолину 2 и 3 свеска</i> – Волфарт: <i>Етиде за виолину, оп.45</i> – Марјановић: – <i>Тамбурашке етиде</i> – Фортунатов: <i>Хрестоматија за виолину 5 и 6 Разред</i> – Ивановић: <i>Од преткласике до модерне, друга и трећа свеска</i> – Шрадик: <i>Вежбе за леву руку, II свеска</i> – Група аутора: <i>Народне игре</i> – Хендл: <i>Варијације</i> – О Ридинг: <i>Концерти за виолину, Ге-Дур, Де-дур, а-мол</i> – П Николић: <i>Концертно Ге-дур, А-дур</i> – А Вивалди: <i>Концерт за виолину Ге-дур, Де-дур, А-дур и др</i> – Кајзер: <i>Етиде за виолину, оп.24</i> – Верамчини: <i>Соната за виолину</i> – Будашкин: <i>Концерт за домру ге-мол, I став</i> – Бакланова: <i>Концертно де-мол</i> – Хубер: <i>Концертно Ф-дур</i> – Ф Кихлер: <i>Концертно</i> <p>Друге композиције по избору наставника прилагођене техничким способностима ученика</p>
<p>Обавезни минимум програма</p> <ul style="list-style-type: none"> – десет техничких вежби – две дурске и две молске лествице кроз две октаве са трозвучима и потезима – четири етиде – три народне песме или игре – три комада различитог карактера – једна велика форма (став концерта или концертина) 		
<p>Јавни наступи – два наступа у току школске године</p>		
<p>Испитни програм (изводи се напамет)</p> <ul style="list-style-type: none"> – Једна лествица кроз две октаве са трозвучом и потезима – Једна етида – Једна народна песма или игра уз клавирску пратњу – Један комад уз клавирску пратњу – Један став велике форме уз клавирску пратњу 		

Кључни појмови садржаја: поставка, тон, мелодија, фраза, музичка целина, музички бонтон

УПУТСТВО ЗА ДИДАКТИЧКО-МЕТОДИЧКО ОСТВАРИВАЊЕ ПРОГРАМА (ТАМБУРА Е ПРИМ, А-БАСПРИМ И МАНДОЛИНА)

Природа саме музике указује на стално прожимање свих области и тематских јединица које су предвиђене наставним програмом. Ниједна област или тема не може се изучавати изоловано у односу на друге и не треба да буде сама себи циљ, а да се истовремено не разговара о свим другим аспектима музике (јединство техничких и музичких елемената).

Бављење музиком уопште а посебно свирање на инструменту подстиче фину менталну комбинаторику драгоцену за развијање укупног менталног и психо-моторног потенцијала ученика и одлична је основа за интеграцију са другим предметима.

Настава је усмерена на остваривање исхода, при чему се даје предност искуственом учењу у оквиру којег ученици развијају лични однос према музици, а постепена рационализација искуства временом постаје теоријски оквир. Искуствено учење подразумева активно слушање музике и лично музичко изражавање ученика кроз извођење музике. **Исходи** представљају музичке, опажајне и сазнајне активности ученика. Препоручени музички садржаји (литература) остављају простор за избор и других садржаја у складу са могућностима ученика и инвентивношћу наставника. Наставник има слободу али и одговорност да изабере оптималан програм у коме ће ученик моћи да репродукује све техничке и музичке задатке, а и да у истом ужива, не размишљајући о тежини захтева као о неком непробродивом проблему.

Корелација између предмета може бити полазиште за бројне активности у којима ученици могу бити учесници као истраживачи, креатори и извођачи. Код ученика треба развијати дух заједништва кроз заједничко свирање и комуникацијске вештине у циљу преношења и размене искустава и знања. Најважнији покретач наставе треба да буде принцип мотивације и инклузивности у подстицању максималног учешћа у музичком доживљају као и развијању потенцијала за музичко изражавање.

Музика у функцији здравља и музички бонтон

На сваком часу ученике треба упућивати да правилно седе и користе извођачки апарат што је важно за одржавање здравља коштаног

-мишићног апарата. Задатак наставника је да у том смислу, у зависности од врсте инструмента и специфичног става при свирању ученике упуте на потребу сталног јачања мускулатуре упражњавањем различитих физичких вежби и/или пливања. У односу на слушни апарат, ученике треба информисати и упозорити да прегласна и агресивна музика има штетан утицај и изазива физиолошки и психолошки одговор организма у негативном смислу.

Музичка уметност нам пружа могућност да изразимо наше јединствене мисли и осећања. Музика и друге уметности пружају прилику за људску креативност и самоизражавање. ПартICIPацијом у музици остварује се виши облик писмености развијањем интуиције, маште и размишљања, што доводи до јединствених облика комуникације. У том смислу позитиван ефекат музике у смислу опуштања, подизања пажње, развијања меморије, емоционалних и физичких реакција/одговора, когнитивне стимулације је од непроцењивог значаја.

Одговарајуће понашање на сцени и у публици је део опште културе, па је дужност наставника да ученике васпитно обликује кроз правила понашања (музички бонтон) при слушању и извођењу музике. Поред културе понашања ученике треба упутити и на културу одевања, како на сцени тако и у публици.

I. ПЛАНИРАЊЕ НАСТАВЕ И УЧЕЊА

Планирање наставе и учења, обухвата годишњи и оперативни план, као и припрему за час. Годишњим планом дефинисан је фонд часова у току школске године. Оперативни план подразумева одабир и разраду исхода на месечном нивоу. Припрема за час посвећена је сваком ученику појединачно, имајући у виду музичке, интелектуалне, физичке и менталне предиспозиције.

С обзиром на дужину трајања часа (30/45 минута) рад треба ефикасно организовати. Код млађих ученика није лако дужу задржати пажњу, па је разноврстан и маштовит час најбољи начин за постизање резултата.

II. ОСТВАРИВАЊЕ НАСТАВЕ И УЧЕЊА

У оквиру програма за основну школу тамбуре и мандолине, у првом циклусу најважније је ученика заинтересовати за инструмент и омогућити му правилном поставком тела и руку да брже напредује и стекне почетну вештину свирања лакших и краћих музичких целина. Индивидуалан рад у сваком погледу представља погодност у смислу прилагођеног програма и приступа сваком ученику појединачно. У првом циклусу треба инсистирати кроз одговарајућу литературу на решавању техничких проблема, правилном држању инструмента и стварању здравог тона. У другом циклусу, упоредо са техником, треба радити на одговарајућој интерпретацији дела поготово што програм обухвата и народну и уметничку музику. Важан елемент у савлађивању програма је рад у оркестру где се на практичан начин развија смисао за колективно музицирање.

III. ПРАЋЕЊЕ И ВРЕДНОВАЊЕ НАСТАВЕ И УЧЕЊА

На часовима инструмента најбитније је развијање музичких способности и изграђивање вештина, па функционални задаци имају приоритет. Смер наставе је такав да се увек креће од звука ка теоријском тумачењу. Из тих разлога, нарочито у првом циклусу не инсистира се на дефиницијама већ на препознавању, извођењу и идентификовању музичких садржаја.

Критеријум у оцењивању је уложен труд ученика и његово лично напредовање у складу са личним и музичким могућностима. У оквиру свих музичких активности потребно је обезбедити пријатну атмосферу, а код ученика потенцирати осећање сигурности и подршке. Потребно је отклонити све разлоге за могуће страхове, несигурност и трему који су проузроковани превеликим и нералним очекивањима професора или родитеља. Учесће ученика на јавним наступима, такмичењима, фестивалима и резултати годишњих испита и смотри употпуњују слику о постигнућима наставе и учења.

